

De toekomst loopt over onverharde wegen

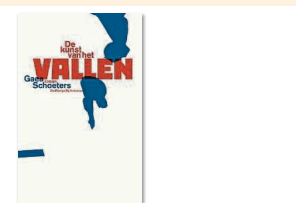
© REUTERS

Met **'De kunst van het vallen'** heeft Gaea Schoeters een ambitieuze en gedurfde roman geschreven over een verschroeiende liefde. 'Wat kunnen we zijn, zolang we gescheiden zijn van dat waarvan we het meest houden?'

BOEK
ERIK ZIARCZYK

Gaea Schoeters (37) kan onmogelijk verdacht worden van een gebrek aan ambitie. Met haar tweede roman mikt de schrijfster hoog. 'De kunst van het vallen' is dan ook geen gewoon boek maar valt het best te omschrijven als een ideeënroman - om eens een lelijk woord te gebruiken - over 'de dictatuur van de liefde'. En de geest van de grootmeester Milan Kundera, duidelijk Schoeters' grote voorbeeld, sluimert door het verhaal heen.

Het verhaal is snel verteld: de naamloze verteller heeft een stormachtige relatie met de gehuwde Maya. Uitgerekend nadat Maya haar man heeft verlaten, loopt de affaire op de klippen. 'Onze liefde, die altijd te groot was geweest voor de hotelkamers waartoe ze zich noodgedwongen moest beperken, dijde zonder die begrenzing uit tot een angstwekkend dun vliesje.' Lees: het tweetal weet zich geen blijf met de plotselinge vrijheid. Maya keert terug naar haar man en begint een nieuwe buitenechtelijke relatie.

De eerste alinea

'Wie wil ervaren hoe het leven in een dictatuur aanvoelt, moet eens een affaire proberen. Elk telefoongesprek, elk sms-bericht een onverantwoord risico. Elk briefje, elk parkeerticket een bewijsstuk dat moet verdwijnen. En altijd en overal de angst om gezien te worden. Op de foute plaats. Door de verkeerde mensen.'

Gaea Schoeters - **De kunst van het vallen** - De Bezige Bij Antwerpen, 356 blz. 19,99 euro.

Gekwetst slijt de verteller - van wie Schoeters bewust lang in het midden laat of het een man of een vrouw is - zijn/haar dagen als zwembadredder. Want: 'Wie in het verleden leeft, doet er goed aan het heden zo sober mogelijk te houden.' Aan dat eentonige bestaan komt een einde als de jonge schoonspringer Alex opduikt met wie de verteller een relatie begint. Tot Alex wordt ingewisseld voor Katharina, wat de nodige verwickelingen oplevert.

Katharina is een pianiste die aan het einde van de Koude Oorlog halsoverkop de Sovjet-Unie is ontvlucht. In dat personage smelten de drie hoofdmotieven in 'De kunst van het vallen' samen: liefde, muziek en de teloorgang van het Oostblok. Voor haar beschouwingen over de liefde put Schoeters ruimhartig uit de stapel muziekmetaforen en de geschiedenis van de Koude Oorlog. Soms is het wat te veel van het goede maar uiteindelijk valt alles netjes op zijn plaats.

Joeri Gagarin

De verteller en Katharina delen een heimwee naar iets dat niet meer bestaat: het Oostblok. Mooi is hoe Schoeters de lotgevallen van de eerste kosmonaut Joeri Gagarin in haar verhaal verweeft. De Sovjet-Unie bombardeerde de brave man tot held van de natie, maar zelf begon Gagarin eraan te twijfelen of hij wel de eerste man in de ruimte was geweest. Misschien was hij gewoon de eerste die de gevaarlijke tocht had overleefd. 'Feit is dat het aan je vreet, als je niet zeker weet of de waarheid waarop je hele leven is gebouwd wel klopt.'

Gagarin is niet de enige oude Rus die Schoeters inschakelt voor haar uitgesponnen beschouwingen over de liefde. Er is ook de componist Rachmaninov, die zijn land ontvluchtte na de Russische revolutie. 'Wie moet toezien hoe zijn piano van de tweede verdieping naar beneden wordt gegooid, wordt nooit meer helemaal zichzelf. Als het vallen eenmaal is begonnen, houdt het nooit meer op.' Net als de verteller kan Rachmaninov het verleden niet vergeten.

Gaea Schoeters heeft het zichzelf niet gemakkelijk gemaakt door zo hoog in te zetten. In 'De kunst van het vallen' verwijst ze naar de Amerikaanse schoonspringer Greg Louganis, die na zijn carrière nooit meer dook. 'Je duikt, of je duikt niet. Je kunt niet een beetje duiken', zei Louganis. Schoeters heeft die les ter harte genomen en de sprong gewaagd. Het is geen perfecte duik geworden - die derde dubbele schroef was niet nodig geweest om indruk te maken - maar wel een razend interessante. En voor haar literaire durf en branie verdient Schoeters alle respect.

